

asiamies:

Mika Suutari-Jääskö

11.5.2021

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

LAUSUNTO EHDOTUKSEEN OULUJOEN
VESIENHOITOALUEEN VESIENHOITOSUUNNITELMAKSI VUOSILLE 2022-2027

Aluksi

Aloitamme kannanottomme vetoamalla Suomen Perustuslakiin.
Ote Perustuslakivaliokunnan lausunnosta:

”Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan kaikille. Säännöksessä tarkoitettu vastuu kohdistuu sekä julkiseen valtaan että yksityisiin luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin. Säättämällä vastuun kuulumisesta kaikille on haluttu korostaa sitä, että ympäristönsuojelu edellyttää laaja-alaista yhteistyötä eri tahojen kesken. Säännöksen tarkoittaman vastuun piiriin lukeutuvat muun muassa aktiiviset luonnolle suotuisat toimet. Ympäristöperusoikeutta koskeva säännös ilmaisee vastuun sellaisesta taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kokonaislinjasta, joka turvaa elollisen ja elottoman luonnon monimuotoisuuden säilymisen (ks. HE 309/1993 vp, s. 66 ja PeVL 45/2016 vp, s. 2).”¹

¹ Valiokunnan lausunto PeVL 5/2017 vp. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Documents/PeVL_5+2017.pdf

Ehdotus avataan sanoilla:

”Vesienhoidon tavoitteena on saada joet, järvet, rannikkovedet ja pohjavedet hyvään tilaan ja estää vesien tilan heikkeneminen.”

Vesipuidedirektiivi kieltää heikentämästä vesistön tilaa. Se velvoittaa parantamaan vesistön tilaa, jos se on jo heikentynyt. Näitä tavoitteita varten laaditaan vesienhoitosuunnitelmat. Suomen ympäristökeskuksen mukaan ”vesienhoitotyö on osa vesienhoitolain (1299/2004) soveltamista ja EU:n vesipolitiikan puidedirektiivin (VPD) täytäntöönpanoa”.²

EU Komission Suomelle vuosina 2015³ ja 2019⁴ antamat aiheeseen liittyvät nootit on huomioitava.

Vesienhoitosuunnitelmien olemassaolon tarkoitus on siis estää vesistön tilan heikentyminen ja tarvittaessa esittää toimia sen tilan parantamiseksi. On ryhdyttävä kaikkiin tehtävissä oleviin toimiin tavoitteen saavuttamiseksi. Voi olla mahdollista parantaa joen tilaan elvyttävillä ja kunnostavilla toimilla, mikäli vesienhoitosuunnitelma laaditaan taitavasti. Jos tämä ei auta, eikä ole riittävää, on padot purettava.

Voimakkaasti muutetuksi nimeäminen alentaa vesistön tavoitetilaa. Tälle nimeämiselle täytyy olla erityisen painavat, yksiselitteiset perusteet. Se on kohdistettava ja rajattava tarkasti, mitään ylimalkaisuutta ei voida hyväksyä. Voimakkaasti muutetuksi nimeämisestä voidaan käyttää vain vihoviimeisenä keinona. Aina on tarkasteltava vesistön etua. Voimakkaasti muutetuksi nimeäminen ei voi olla keppihevonen muiden tavoitteiden ajamiseksi.

---

² Pintavesien tilan luokittelu ja arviointiperusteet vesienhoidon kolmannella kaudella. Jukka Aroviita, Sari Mitikka ja Sanna Vienonen (toim.). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 37/2019.

³ Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. The Water Framework Directive and the Floods Directive: Actions towards the 'good status' of EU water and to reduce flood risks. Brussels, 9.3.2015 COM(2015) 120 final. https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/pdf/4th_report/COM_2015_120_en.pdf

⁴ REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL. on the implementation of the Water Framework Directive (2000/60/EC) and the Floods Directive (2007/60/EC). Brussels, 26.2.2019 SWD(2019) 46 final. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2019:0046:FIN:EN:PDF>

Pintavesimuodostumasta ja vesienhoitosuunnitelmasta yleisesti

Vesipuidedirektiivi määrittelee pintavesimuodostelman seuraavasti: ”Pintavesimuodostumalla tarkoitetaan pintavesien erillistä ja merkittävää osaa, kuten järveä, tekoallasta, puroa, jokea tai kanavaa, puron, joen tai kanavan osaa, jokisuun vaihettumisaluetta tai rannikkovesien osaa.”⁵

Vesienhoitolaki (1299/2004) tarkoittaa pintavesimuodostumalla ”pintavesien erillistä ja merkittävää osaa, kuten järveä, tekoallasta, puroa, jokea tai kanavaa, puron, joen tai kanavan osaa, jokisuun vaihettumisaluetta tai rannikkoveden osaa”.⁶

Suomen ympäristökeskus on julkaissut ohjeen⁷ ”Pintavesien tilan luokittelu ja arviointiperusteet vesienhoidon kolmannella kaudella”. Ohje on tarkoitettu ensisijaisesti ELY-keskuksille. Opas lähtee liikkeelle toteamalla, että ” Vesienhoidon perusyksikkö on vesimuodostuma.”⁸ Opas määrittelee vesimuodostumat olemaan samaan pintavesityyppiin kuuluvia yksiköitä, joiden tila-arviointi ja ympäristötavoitteet voidaan yksiselitteisesti määrittellä. Ely-keskuksille ensisijaisesti tarkoitettu opas jatkaa määrittelyä selittämällä pintavesimuodostuman käsitettä vesipuidedirektiiviä noudatellen: ”Pintavesimuodostumalla tarkoitetaan vesienhoitolain mukaista pintavesien erillistä ja merkittävää osaa kuten järveä, tekoallasta, puroa, jokea tai kanavaa, puron, joen tai kanavan osaa tai rannikkoveden osaa. Järvi tai joki voi muodostaa yhden vesimuodostuman tai se voi olla jaettuna useampaan vesimuodostumaan, jos se on vesienhoidon suunnittelun kannalta perusteltua.”⁹

Vesienhoitolaki (1299/2004) määrää laatimaan vesienhoitosuunnitelman. Lisäksi se määrää sen sisällöstä. Vesienhoitosuunnitelmassa on esitettävä mm. ”tiedot vesienhoitoalueella laaditusta vesimuodostumien ominaispiirteiden tarkastelusta, luokittelusta, ympäristötavoitteista sekä muista vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista”.¹⁰ Asianmukaisen seurannan järjestäminen on viranomaisen vastuulla. Seurantavelvoite on liitettävä osaksi toimilupaa kaikilla niillä vesistömuodostumilla, jotka liittyvät luvanhaltijan toimintaan sen vaikutusalueeseen. Vesipolitiikan puidedirektiivin mukaisten seurantavelvoitteiden täyttäminen on vankanpäätokeksen tukemiseksi ehdottoman tärkeää erityisesti siksi, että seurannan kustannukset ovat moninkertaisesti pienempiä kuin epätarkoituksenmukaisten päätösten kustannukset.¹¹

Vesimuodostumaksi määritelty pintavesien erillinen osa kirjataan sekä Vesikarttaan¹² että julkaistaan avoimena paikkatietona.¹³ Näissä palveluissa niille annetaan tunnus, nimi,

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY. 2 artikla. Kohta 10.

⁶ Vesienhoitolaki 1299/2004. 2§.

⁷ Pintavesien tilan luokittelu ja arviointiperusteet vesienhoidon kolmannella kaudella. Jukka Aroviita, Sari Mitikka ja Sanna Vienonen (toim.). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 37/2019.

⁸ Pintavesien tilan luokittelu ja arviointiperusteet vesienhoidon kolmannella kaudella. Jukka Aroviita, Sari Mitikka ja Sanna Vienonen (toim.). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 37/2019.

⁹ Pintavesien tilan luokittelu ja arviointiperusteet vesienhoidon kolmannella kaudella. Jukka Aroviita, Sari Mitikka ja Sanna Vienonen (toim.). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 37/2019. s.11.

¹⁰ Vesienhoitolaki 1299/2004. 3. luku. 11§. 2 kohta.

¹¹ Komission tiedonanto euroopan parlamentille, neuvostolle, euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle. Bryssel 14.11.2012 COM (2012) 673 final. s7. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0673:FIN:FI:PDF>

¹² http://paikkatieto.ymparisto.fi/vesikarttaviewers/Html5Viewer_2_11_2/Index.html?configBase=http://paikkatieto.ymparisto.fi/Geocortex/Essentials/REST/sites/VesikarttaKansa/viewers/VesikarttaHTML525/virtualdirectory/Resources/Config/Default&locale=fi-FI

¹³ <http://paikkatieto.ymparisto.fi/lapio/latauspalvelu.html>

pintavesityyppi, fyysinen muuttuneisuus, ekologinen tila ja ekologisen luokittelun taso. Näiden ominaisuuksien määrittelyyn oppaassa on yksityiskohtaiset ohjeet. Vesimuodostumien tunnistaminen, erottaminen ja määrittäminen on tärkeää, sillä vesienhoidossa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin niitä vesiä, jotka on nimetty vesimuodostumaksi, vesienhoidon perusyksiköksi. Vesimuodostumaksi määrittelemisen ja erottamisen takaa pintavesien erilliselle ja merkittävälle osalle laissa tarkoitetun aseman vesienhoitosuunnitelmassa ja toimenpideohjelmassa. Vain näin voidaan varmistua lain ja direktiivin toimeenpanon toteutuminen yksittäisessä vesistön osassa.

Yhteenvedona voidaan todeta, että pintavesien merkittävät osat on erotettava omaksi vesimuodostumaksi. Vesimuodostumaa on suojeltava ja varjeltava tilan heikkenemiseltä. Jos tila on heikentynyt, on suunniteltava toimia tilan parantamiseksi. Oulujoen pääuoman vesistömuodostuminen rajauksista syntyy vääjäämättä vaikutelma, että niiden rajauksia ja siitä seurannutta nimeämistä on ohjannut muu kuin vesiluonnon etu. Tämä täysin välttämätöntä korjata.

Vesimuodostuman nimeäminen on ohjeistettu EU - tasolla ja kansallisella tasolla hyvin. Nimeämiseen liittyvä päätöksenteko ja sen taustat sekä nimeämisestä annettujen ohjeidenmukaisuus on tuotu nyt kyseessä olevassa luonnoksessa esille puutteellisesti. Syntyy vaikutelma, että alennettua tavoitetasoa on käytetty vesiluonnon edunvastaisesti. Tämä on ymmärrettävä kielletyksi.

Muistuksemme yleinen tavoite

Villilohi ry:n nyt esittämän muistutuksen tarkoituksena on saada aikaan toimenpidekokonaisuus, joka johtaa Oulujoen elpymiseen lohijokena. Tavoitteenamme on elinvoimaiset luonnollisesti lisääntyvät kannat. Näiden edellytykset tulee määritellä ja määrätä voimaloiden toimintaa sääteleviin lupiin.

Villilohi ry vaatii, että Oulujoen vesistöön on avattava mereltä latvavesien lisääntymisalueille ekologisen jatkumon takaava vaellusyhteys, jossa on jatkuva ja riittävä, lupaehtoihin kirjattu ekologinen ympäristövirtaama. Kaikkien vaelluskalojen luontaisesti lisääntyvät kannat on palautettava.

Voimalaitospadot on ohitettava luonnonmukaisilla, kaikille kaloille ja eliöille toimivilla ohitusuomilla.

Voimalaitosten käytön mahdollistavat luvat on muutettava määräaikaikaisiksi.

Koko vesistössä latvajokia ja rakennettuja osia myöten on toteutettava ennallistavia, elvytettäviä ja kompensoivia toimia elämän palauttamiseksi.

Oulujoen vesienhoitosuunnitelmaan ja sen toimenpideohjelmaan on tehtävä tästä tarvittavat kirjaukset.

Oulujokea tulisi voida käsitellä normaalivesistönä sähköntuotannosta huolimatta. Jos tämä ei onnistu, on sähköntuotannosta luovuttava.

Villilohi ry tavoitteena on palauttaa luonnollisesti lisääntyvät vaelluskalakannat kaikkiin padottuihin vesistöihin Suomessa sekä elvyttää niiden virtavesieliöstöt.

Virheellinen tilan luokittelu Ala-Oulujoella

Vesienhoitosuunnitelman luonnoksessa on tehty virhe.

Koko Ala-Oulujoki on esitetty olemaan hyvässä saavutettavissa olevassa tilassa. Tämä on ylimalkaisen tarkastelun tulosta, jolla vesistön edun vastaisesti lasketaan sen tavoitetasoa.

Oulujoki kyseisellä välillä on kaikilta osin hyvää huonommassa tilassa, sillä vaellusyhteys ja ympäristövirtaaman määrittäminen puuttuvat. Monin osin kyse on huonosta tilasta.

Oulujoen osa välillä Merikoski – Muhosjoen suu on jätetty erottamatta omaksi vesistömuodostumakseen vastoin todellista tilaa. Samoin on tapahtunut Utanen – Nuojua välillä. Kyseiset osat ovat erillisiä ja helposti erotettavia. Ne ovat vahingoitetun joen elvytettävissä olevia luonnollisia osia – siksi erityisen merkityksellisiä. Niissä on paljon

kunnostuspotentiaalia. Ne esitetään tässä muistutuksessa yhdistettäväksi toisiinsa luonnon mukaisella ohitusuomalla.

Voimakkaasti muutetuksi nimeämistä ei voi tehdä suurpiirteisillä ja epätarkoin perustein. Se on keinoista viimeisin ennen patojen purkamista. Sitä voidaan käyttää, jos mikään muu ei rakennetussa vesistössä auta. Ala-Oulujoella tähän on tartuttu liian herkästi.

Koko nimeämisprosessi on epäselvästi avattu yleisölle. Voimakkaasti nimeäminen laskee vesistön tavoitetilaa. Sitä ei saa tehdä vesistön edun vastaisesti.

Vesistömuodostumien erottaminen Ala-Oulujoella

Ala-Oulujoelle on muodostettava seuraavat vesimuodostumat:

1. Merikosken voimalan vesimuodostuma
  - rajaus: 750 m padosta alaspäin, 1600 m ylöspäin.
  - Pituus: 2350 m.
  - Biologinen tila on luokiteltava olemaan VÄLTTÄVÄ, jota on parannettava
  - Fys.-kem. tila on luokiteltava olemaan HYVÄÄ HUONOMPI, jota on parannettava
  - HyMo - tila on luokiteltava olemaan HUONO, jota on parannettava
  - Ekologinen tila on luokiteltava olemaan HUONO, jota on parannettava
  - Vesimuodostumalle on laadittava oma toimenpideohjelma, joka sisältää ainakin seuraavat asiat:
    - Ekologisen jatkumon takaava vaellusyhteyden toteuttaminen luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen määräämällä tavalla
    - Voimalaitospadot on ohitettava luonnonmukaisilla, kaikille kaloille ja eliöille toimivilla ohitusuomilla luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen määräämällä tavalla
    - Määriteltävä ja määrättävä jatkuva ja riittävä, lupaehtoihin kirjattu ekologinen ympäristövirtaama luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen määräämällä tavalla
    - Mahdollistaa osaltaan kaikkien vaelluskalojen luontaisesti lisääntyvien kantojen palauttamisen
    - Seuranta toteutettava luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen

2. Merikosken ja Muhosjoen suun välinen vesimuodostuma, (Ei-voimakkaasti muutettu)
- Pituus: 34,5 km.
  - Biologinen tila on luokiteltava olemaan VÄLTTÄVÄ, jota on parannettava
  - Fys.-kem. tila on luokiteltava olemaan HYVÄÄ HUONOMPI, jota on parannettava
  - HyMo - tila on luokiteltava olemaan HUONO, jota on parannettava
  - Ekologinen tila on luokiteltava olemaan HUONO, jota on parannettava
  - Vesimuodostumalle on laadittava oma toimenpideohjelma, joka sisältää ainakin seuraavat asiat:
    - Määriteltävä ja määrättävä jatkuva ja riittävä, lupachtoihin kirjattu ekologinen ympäristövirtaama luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen määräämällä tavalla
    - Mahdollistaa osaltaan kaikkien vaelluskalojen luontaisesti lisääntyvien kantojen palauttamisen
    - Seuranta toteutettava luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen
  - Kyseisen vesimuodostuman kohdalle laskee Sanginjoki, Muhosjoki ja sen kautta myös poikajoki, Leppijoki ja Kangasjoki. Nämä kaikki on erotettava omiksi vesistömuodostumiksi, jotka on syytä luokitella laadultaan hyvää huonommaksi ja suunnitella toimenpiteet sen mukaan vaikuttavimmiksi. Niihin on nopeasti kohdistettava kunnostavia, ennallistavia ja kompensoivia toimia.
  - Kyseisen vesimuodostuman kohdalla on useita puroja, jotka olisi syytä kartoittaa ja kunnostamalla hyödyntää ekologisena kompensaationa. Näitä olisivat Jokipuro Päivärinteellä, Myllyoja Laukan sillan tienoolla sekä Ketolanoja.
  - Lisäksi vesistömuodostuman osalla pääuomassa on useita joen kohtia, joita voisi hyödyntää ekologisena kompensaationa. Näitä löytyy mm. Turkan saaren ympäristöstä ja ylävirran puolelta.

Kyseinen osa Oulujokea on erillinen - helppo erottaa alapuolisestaan ja yläpuolisestaan Oulujoesta, sillä molemmilla suunnilla on voimalaitokset. Osa puolestaan luonnollinen ja valjastetusta poikkeava. Voimalaitokset eivät vaikuta kyseisen osan virtaamiin merkittävästi. Ei ainakaan niin, etteikö ilman merkittävää haittaa sähköntuotannolle voitaisi yläpuolisten voimalaitosten käyttöä säätämällä minimoida vaikutukset kokonaan.

Kyseiselle osalle tulee toteuttaa poikajoen (FI59.163_001) kautta vaelluskalayhteys Utasen ja Nuojuan väliselle vesistömuodostumalle. Tämä yhdistäisi kaksi nyt ei-voimakkaasti muutetuksi ehdotettua vesistömuodostumaa toisiinsa. Tämän toimenpiteen avulla voitaisiin parantaa poikajoen vesimuodostuman tilaa tyydyttävää paremmaksi, johon joka tapauksessa olisi ryhdyttävä.

Edellä mainitun yhteyden perustaminen mahdollisesti auttaisi parantamaan kyseisen vesistömuodostuman tilaa.

3. Montan, Pyhäkosken, Pällin ja Utasen voimalaitokselle kullekin on erotettava oma vesimuodostumansa, joista mainittava:
- Biologinen tila on luokiteltava olemaan VÄLTTÄVÄ, jota on parannettava
  - Fys.-kem. tila on luokiteltava olemaan HYVÄÄ HUONOMPI, jota on parannettava
  - HyMo - tila on luokiteltava olemaan HUONO, jota on parannettava
  - Ekologinen tila on luokiteltava olemaan HUONO, jota on parannettava
  - Kullekin vesimuodostumalle on laadittava oma toimenpideohjelma, joka sisältää ainakin seuraavat asiat:
    - Ekologisen jatkumon takaava vaellusyhteyden toteuttaminen luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen määräämällä tavalla
    - Voimalaitospadot on ohitettava luonnonmukaisilla, kaikille kaloille ja eliöille toimivilla ohitusuomilla luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen määräämällä tavalla
    - Määriteltävä ja määrättävä jatkuva ja riittävä, lupaehtoihin kirjattu ekologinen ympäristövirtaama luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen määräämällä tavalla
    - Mahdollistaa osaltaan kaikkien vaelluskalojen luontaisesti lisääntyvien kantojen palauttamisen
    - Seuranta toteutettava luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen
  - Pällin Ja Utasen voimaloiden väliin jää hyvin kirjava kokonaisuus vanhaa uomaa ja Utosjoken liittymäkohtaa. Vaikka me esitämme tämän olevan kaksi eri vesistömuodostumaa, on väliin jäävää vesistöosaa suunniteltava ja toteutettava toisiinsa limittyen. Kaivetun kanavan ulkopuolelle jäävät vesistöosat on kunnostettava, ennallistettava ja kompensoitava. Alueella on runsaasti poikaspotentiaalia, ilman kohtuutonta haittaa sähköntuotannolle.
  - Tämän alueen ohitusuomat eivät ole vaihtoehto toisaalla esitetylle ratkaisulle Poikajoen kautta.
  - Oisavan joki, Syväoja ja Perkkiönoja on huomioitava luonnontilaisuutta lisäävinä elinympäristöinä. Myös Utosjoki, elävänä ylisiirtokokena on huomioita luonnontilaisuutta lisäävänä ja kunnostusta ja huolenpitoa tarvitsevana jokena.

4. **Utasen ja Nuojuan välinen vesimuodostuma**, (Ei-voimakkaasti muutettu)
- Pituus: 23 km.
  - Biologinen tila on luokiteltava olemaan VÄLTTÄVÄ, jota on parannettava
  - Fys.-kem. tila on luokiteltava olemaan HYVÄÄ HUONOMPI, jota on parannettava
  - HyMo - tila on luokiteltava olemaan HUONO, jota on parannettava
  - Ekologinen tila on luokiteltava olemaan HUONO, jota on parannettava

Kyseinen osa Oulujokea on erillinen - helppo erottaa alapuolisestaan ja yläpuolisestaan Oulujoesta, sillä molemmilla suunnilla on voimalaitokset. Osa puolestaan luonnollinen ja valjastetusta poikkeava. Voimalaitokset eivät vaikuta kyseisen osan virtaamiin merkittävästi. Ei ainakaan niin, etteikö ilman merkittävää haittaa sähköntuotannolle voitaisi yläpuolisten voimalaitosten käyttöä säätämällä minimoida vaikutukset kokonaan.

Kyseiselle osalle tulee toteuttaa poikajoen (FI59.163_001) kautta vaelluskalayhteys Merikosken ja Muhosjoen suun väliselle vesistömuodostumalle. Tämä yhdistäisi kaksi nyt ei-voimakkaasti muutetuksi ehdotettua vesistömuodostumaa toisiinsa. Tämän toimenpiteen avulla voitaisiin parantaa poikajoen vesimuodostuman tilaa tyydyttävää paremmaksi, johon joka tapauksessa olisi ryhdyttävä.

5. Nuojuan ja Jylhämän voimalaitoksille kullekin on erotettava oma vesimuodostumansa, joista mainittava:
- Biologinen tila on luokiteltava olemaan VÄLTTÄVÄ, jota on parannettava
  - Fys.-kem. tila on luokiteltava olemaan HYVÄÄ HUONOMPI, jota on parannettava
  - HyMo - tila on luokiteltava olemaan HUONO, jota on parannettava
  - Ekologinen tila on luokiteltava olemaan HUONO, jota on parannettava
  - Kullekin vesimuodostumalle on laadittava oma toimenpideohjelma, joka sisältää ainakin seuraavat asiat:
    - Ekologisen jatkumon takaava vaellusyhteyden toteuttaminen luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen määräämällä tavalla
    - Voimalaitospadot on ohitettava luonnonmukaisilla, kaikille kaloille ja eliöille toimivilla ohitusuomilla luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen määräämällä tavalla
    - Määriteltävä ja määrättävä jatkuva ja riittävä, lupaehtoihin kirjattu ekologinen ympäristövirtaama luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen määräämällä tavalla
    - Mahdollistaa osaltaan kaikkien vaelluskalojen luontaisesti lisääntyvien kantojen palauttamisen
    - Seuranta toteutettava luvanhaltijan kustannuksella viranomaisen
  - Kutujoki elävänä ylisiirtojokena on huomioita luonnontilaisuutta lisäävän ja kunnostusta ja huolenpitoa tarvitsevana jokena.

- Raappanan saaren vanha uoma on huomioitava ekologisena kompensatiokohteena.

Merikoski on vesitettävä

Merikosken kuivauoma on vesitettävä ympärivuotisesti. Sen kautta on avattava luonnonmukainen ohitusuoma Ainolan puiston kautta Oulujokeen. Vesittämiseen on osoitettava 50 m³/s luvan haltijan kustantamaa vettä.

Mahdollisuus hyödyntää Laanaojaa luonnonmukaisena ohitusuomana ja/tai alaskulkureittinä on tutkittava ja toteutettava.

Oulujoen suun jokialue ja merialue

Yleistä

Villilohi ry vaatii mm. kalastuslain 68§¹⁴.ssä säädetyn nojalla, että kalastaminen Oulujoen jokisuun ja sen merialueella on järjestettävä tukemaan vaelluskalojen nousua ja luonnollisesti lisääntyvän kannan palautumista.

Villilohi ry haluaa esittämässään rajoittaa seisovien pyydysten käyttöä. Verkot ovat valikoimatta tappavia pyydyksiä ja siten merkittävä uhka rauhoitetuille kaloille, ja myös muulle eliöstölle. Verkkopyynti on vaikeasti valvottavaa ja harmaata taloutta ruokkivaa. Se on kiellettävä.

Villilohi ry haluaa esittämässään ohjata kalastusta vapa- ja lippokalastuksen suuntaan. Tällä keinolla voitaisiin luoda kokonaan oma elinkeinoala kalastuksen, matkailun ja elämysten alalle.

Villilohi ry haluaa esittämässään ohjata pyydyskalastusta ammattikalastuksen suuntaan. Tällöin esitetään valikoivia rysäpyydyksiä. Niitä voidaan käyttää ilman, että rauhoitetut kalakannat tai muut eliöt vaarantuvat. Rysät tulee luvittaa määräaikaicin luvun. Saalis kiintiöidään. Rysien kokoa ja tiheyttä tulee kontrolloida.

Kalastuksen valvontaa alueella on syytä merkittävästi lisätä.

Uudelleen järjestelyillä halutaan turvata vahva ja nousukykyinen vaelluskalatilanne Oulujoen vesistön suualueelle. Halutan luoda edellytykset vahvalle luontaiselle lisääntymiselle Oulujoen vesistössä. Halutaan myös tukea vakavassa ahdingossa olevaa Itämeren lohikantaa. Ja helpottaa vaelluskala-ahdinkoa myös osana globaalia kokonaisuutta.

---

¹⁴ Kalastuslaki 379/2015. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150379#Lidp448223136>

Kalastuksen uudelleen järjestely

Jokialueella

- Rasvaevällinen lohi ja taimen on rauhoitettu.
- Seisovilla pyydyksillä (verkkokalastus) kalastaminen kiellettävä pysyvästi.
- Siian kalastaminen on vapaasti sallittua vain lippoamalla.
- Kalastus ohjataan vapakalastuksen suuntaan. Sille asetetaan sellaiset rajoitukset, että kalastaminen ei aiheuta minkäänlaista uhkaa nousuun pyrkivälle kannalle. Alueella lupaan perustuva vieheoikeus, saaliskiintiö 2 kalaa / pvä. Moottoriavusteinen kalastaminen kielletty
- Alueella täysi rauhoitus joka maanantaina. Tämä huomioidaan voimallituksen käytössä siten, että rauhoitusvuorokauden parvella on suotuisat olosuhteet suorittaa nousua ohitusuomalta toiselle.
- Jokialueen suisto-osuuden kunto on kartoitettava ja saarten väliset vesiyhteydet on kunnostettava kalan kululle sopiviksi vesialueen. Tarpeettomia esteitä nousuun pyrkiville kaloille ei saa olla.

Terminaalialueella ja edustan merialueella

- Rasvaevällinen lohi ja taimen on rauhoitettu.
- Seisovilla pyydyksillä (verkkokalastus) kalastaminen kiellettävä pysyvästi.
- Luvanvarainen rysäpyynti sallitaan. Rysän aitapituus tulee rajoittaa maksimissaan 50 metriin. Aloitus aikaisintaan juhannusviikon maanantaina.

Merkittävän haitan arviointi

Villilohi ry muistuttaa, että voimayhtiöt eivät ilmoita kaikkia talouslukuja avoimesti. Ekologisesta ympäristövirtaamasta aiheutuvan haitan suuruutta ei voi läpinäkyvästi julkisesti laskea.

Myöskin säättövoimaan nojaaminen voidaan kyseenalaistaa, sillä sähkö kaupataan yhteispohjoismaisille ja -eurooppalaisille markkinoille säättövoimaksi tai johonkin muuhun tarpeeseen.

Luonnoksen vahvana lähteenä käytetyssä oppaassa¹⁵ mainitaan haittaan liittyviä määriä ja prosentteja. Näitä ei tule siirtää suunnitelmaan. On tarkasteltava oikeuskäytäntöä Suomessa ja Euroopassa KHO päätti nk. Pamilo-tapauksessa, että 6,25% keskivirtaamasta ei aiheuta merkittävää haittaa sähköntuottajalle.

---

¹⁵ Pintavesien tilan luokittelu ja arviointiperusteet vesienhoidon kolmannella kaudella. Jukka Aroviita, Sari Mitikka ja Sanna Vienenon (toim.). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 37/2019.

Voimalaitosten lupien määräaikaisuus

Villilohi ry haluaa lausua mielipiteenään, että voimaloiden toimintaa säätelevät luvat asetetaan määräaikaiksi ja niiden sisällöt tarkastetaan jokaiselle kaudelle toimiviksi vesistön tilan suojelemiseksi ja parantamiseksi tulee säätää rutiinin omaiseksi.

Lupaprosessiin on liitettävä vaatimus ympäristövaikutusten arvioinnista (YVA).

Jokaiselle voimalaitospadolle on määriteltävä ekologinen ympäristövirtaama, joka kirjataan lupaehdoksi. Villilohi ry paheksuu, että näin ei ole jo toimittu EU:n komission useammasta huomautuksesta huolimatta. Viranomaisen on nyt saatettava asia vesipuitediktiivin edellyttämään tilaan.

Vaatus

Villilohi ry vaatii, että kaikki voimalaitosten toimintaa ohjaavat luvat muutetaan määräaikaiksi.

Ekologinen ympäristövirtaama

Ekologisella ympäristövirtaamalla tarkoitetaan veden johtamista kuivatettuihin uomiin. Sillä tarkoitetaan myös jatkuvaa, riittävän voimakasta läpivirtausta padon, vesistön, vesistöosan tai/ja vesistömuodostuman osalla. Virtaavan veden virtausta ei koskaan saa eliöstölle haitallisesti pysäyttää tai sen suuntaa ei saa muuttaa.

Villilohi ry vaatii, että patojen osalle ja niiden välisten vesiosille / vesistömuodostumille määritellään ja määrätään jatkuva ja riittävä ekologinen ympäristövirtaama, joka kirjataan pysyvästi lupaehtoihin.

Yleisen säännöstelyn lisäksi voimaloiden katkokäyttö on osoittautunut erittäin haitalliseksi eliöstön ja erityisesti vaelluskalojen kannalta.¹⁶

Ekologisen jatkumon takaava vaellusyhteys

Villilohi ry vaatii, että kaikille padoille ja koko vesistöön avataan jatkuvan ja todellisen ekologisen jatkumon takaava vaellusyhteys mereltä vesistön latvaosille saakka.

---

¹⁶ Viitala, Jukka. 2021. Raportti Isohaaran kalateiden käytöstä ja hoidosta sekä kehittämisestä syntyneistä kustannuksista

Elvytys, kunnostus ja kompensatio

Villilohi ry vaatii, että vesistö (latva-, lasku- ja sivujoet, ei-voimakkaasti muutetut osat ja myös voimakkaasti muutetut osat) palautetaan eläväksi vaelluskalavesistöksi. Tätä varten koko vesistö on kartoitettava ja kunnostettava. Alkuperäistä on elvytettävä ja kunnostettava, muuttuneisuutta on kompensoitava. Kompensatio on toteutettava samassa vesistössä, kuin vaurio ja muuttuneisuuskin on.

Metsätalous ja suo-ojitus

Villilohi ry vaatii, että metsäojituksen kuormaa vesistön tilan kuormittajana on vähennettävä. Vesistöä suojaavia suojavyöhykkeitä on levitettävä olemaan kaksinkertaisia nykyiseen minimiin verrattuna. Ojituksia on vähennettävä ja vältettävä vesistön lähellä. Ojituksessa on huolehdittava aina hulevesien pidättämisestä. Suo-ojitusten ennallistamista on lisättävä.

Kemiallisen tilan huomioiminen

Villilohi ry vaatii, että niin pinta- kuin pohjavesien tilaa vaalitaan ja seurataan. Tässä on huomioitava periaate, että yhden kemiallisen raja-arvon lasku aiheuttaa kielletyn tilanteen, kuten EU tuomioistuimien mm. ennakkotapauksessa Land Nordrhein-Westfalen C535/18 (28.5.2020) edellyttää.

Viranomaisen on seurattava myös yksittäisten raja-arvojen toteutumista ja huomioitava esiintymien paikallisuus ja kerrostuneisuus. Sulfaatti on otettava seurattaviin joukkoon. Sillä on tutkimuksissa todettu olevan yhteys pohjaeliöihin ja piileviin sekä kaloihin.

Kalatalousvelvoitteen muuttaminen Oulujoella

Muuttuneista olosuhteista johtuen kalatalousviranomaisen on käynnistettävä kalatalousvelvoitteiden muutosprosessi koskien koko Oulujoen vesistöä.

Mikään ei oikeuta Oulujoen nykyistä autioitettua tilaa.

Suomen lakiin, EU:n vesipuitedirektiiviin, Suomen nykyiseen hallitusohjelmaan, kansallisiin ja kansainvälisiin sopimuksiin, sitoumuksiin, julistuksiin ja strategioihin perustuen velvoitteita on muutettava. Vain näiden toimien myötä sähkön tuottaminen Oulujoella voi nauttia yhteiskunnan hyväksyntää.

Kalatalousvelvoitteiden muuttamisessa on varmistuttava, että **kaikki** toteutettavissa olevat toimenpiteet patoamisesta aiheutuneiden vahinkojen lieventämiseksi toteutetaan. On ryhdyttävä kunnostaviin ja elvyttäviin toimiin sekä muutettava patojen lupaehtoja. Näin on

varmistettava pääseminen parhaaseen mahdolliseen ekologiseen jatkumoon, erityisesti eläimistön vaelluksen, sopivien kutemis- ja lisääntymisalueiden kannalta. Kalatalousvelvoitteiden tarkistamisessa on huomioitava luonnon monimuotoisuuden vaateet ja myös jokivarren ihmisten tarpeet. Nykyiset velvoitteet ovat jättäneet joen alkuperäisen ja ikiaikaisen tärkeimmän käyttömuodon, kalastuksen ja virkistuksen, kokonaan huomioimatta. Tämä on korjattava. Velvoitteita tarkistettaessa on huolehdittava maakuntien ja kuntien tulevaisuudesta ja niiden elinvoimasta, yritystoiminnan vireydestä etenkin matkailu- ja palvelualoilla, jokiluonnon virkistyskäytöstä, ympärivuotisesta matkailusta. Tämän toteuttamiseksi luonnollisesti lisääntyvä vaelluskalakanta on palautettava.

Joen ikiaikainen ja alkuperäinen tärkein käyttömuoto on kalastus ja virkistys. Kyseenalaisin keinoin perustettu keinotekoinen alennustila ei saa määritellä Oulujoen koko olemassaoloa. Sähköä on kyettävä tuottamaan elinvoimaisessa virtavesiympäristössä, monimuotoisessa lohijoessa.

Kalatalousvelvoitteet on saatettava vastaamaan EU:n vesipuidedirektiivin kirjainta ja henkeä. Kalatalousvelvoitteissa on huomioita tarve joen monimuotoisuuden elvyttämiseksi. Vesipuidedirektiivin keskeisin viesti kansalliselle lainlaatijalle, viranomaiselle, tuomioistuimille ja tietysti Suomen kansalaisille, on se, että vesistöjen tilaa ei saa heikentää. Ja jos vesistön tila on aiemmista tapahtumista johtuen heikentynyt, niin vesistön tilaa on parannettava. Se on saatettava hyvään tilaan. EU:n vesipuidedirektiivi on myös suomalaisia viranomaisia ja tuomioistuimia sitovaa lainsäädäntöä.

Ekologinen jatkumon mahdollistava vaellusyhteys

Villilohi ry vaatii, että kalatalousvelvoitteita koko vesistössä muutetaan siten, että vaelluskalojen ja muiden eliöiden ylä- ja alavirran suuntaan toimiva vaellusyhteys mereltä vesistön latvaosille avataan ja ekologinen jatkumo taataan luvanhaltijoiden kustantamana ja ylläpitämänä. Luvanhaltijoiden tulee luovuttaa maksutta ohitusuomiin tarvittava vesi. Vaelluskalojen luontaisesti lisääntyvät kannat on palautettava.

Toimet vesistön elvyttämiseksi on aloitettava heti ja on edettävä ripeästi kohti valmista lopputulosta. Villilohi ry vetoaa viranomaisiin ja luvanhaltijoihin – on tehtävä kaikki toteutettavissa oleva.

Luonnonmukaisten ohitusuomien toimivuus

Villilohi ry vaatii, että ohitusuomat on toteutettava kaikilla padoilla luonnonmukaisina, kaikille lajeille sopivina. Niiden toiminnalle on asetettava patokohtaiset kalojen toimintatehokkuutta kuvaavat läpäisyprosentit.

Ohitusuomien tehokkuuden on aina oltava riittävä takaamaan luonnollisesti lisääntyvien vaelluskalakantojen elämän edellytykset. Tehokkuus on varmistettava kaikin käytettävissä olevin keinoin. Vaellusyhteyden on oltava avoinna aina ja toimittava kaikissa vesiolosuhteissa. Toiminnallinen tavoite kunkin padon kohdalla on saavutettava viidessä vuodessa siitä, kun ohitusuoman rakentaminen on aloitettu. Ohitusuomien toimintaa ja tehokkuutta on säännöllisesti ja jatkuvasti seurattava luvanhaltijan toimesta, mikäli annetut kriteerit ei täyty on sen alettava kustannuksellaan välittömästi korjaaviin toimiin tehokkuuden viiveettömäksi saavuttamiseksi. Ekologinen yhteys toteutetaan kullakin padolla vähintään yhdellä, tarvittaessa useammalla ohitusuomalla. Kullakin ohitusuomalla käytettävän virtaamaan on oltava riittävä ja kunkin padon kohdalla kokonaisuudessaan aina vähintään 6,25 % joen keskivirtaamasta.

Toimet vesistön elvyttämiseksi on aloitettava heti ja on edettävä ripeästi kohti valmista lopputulosta. Villilohi ry vetoaa viranomaisiin ja luvanhaltijoihin – on tehtävä kaikki toteutettavissa oleva.

Ekologinen ympäristövirtaama

Villilohi ry vaatii, että padotussa vesistöissä on taattava jatkuva ja riittävä ekologinen ympäristövirtaama. Sillä tarkoitetaan, että virran on aina oltava olemassa ja heikoimmillaankin virtavesiluonnon ja -lajiston kannalta riittävä. Virtausta ei saa muuttella jokiluonnon elinolosuhteita häiritsevästi, eikä milloinkaan pysäyttää. Ekologinen ympäristövirtaama virtausmäärineen ja muine edellytyksineen tulee määritellä patokohtaisesti niiden lupiin. Tämä vaatimus koskee kaikilta osin myös ohitusuomien virtaamia. Kuivat uomat on vesitettävä ja kunnostettava.

Toimet vesistön elvyttämiseksi on aloitettava heti ja on edettävä ripeästi kohti valmista lopputulosta. Villilohi ry vetoaa viranomaisiin ja luvanhaltijoihin – on tehtävä kaikki toteutettavissa oleva.

Ekologinen kompensatio

Villilohi ry vaatii, että joen ekologiaa tuhoava lisärakentaminen on estettävä. Vesiputedirektiivi kieltää vesimuodostuman tilan heikentämisen.

Villilohi ry vaatii, että luontaista lisääntymistä on elvytettävä koko vesistön alueella, myös jokien rakennetuilla osuuksilla. Tuhoutuneita kutualueita on kunnostettava. Elvytystoimissa on

huolehdittava myös ekologisesta kompensaatiosta. Sillä tarkoitetaan, että on luotava korvaavia olosuhteita tuhoutuneiden lisääntymis- ja elinpaikkojen tilalle. Näitä varten patoja ohittaviin uomiin on luotava habitaatteja eli elinympäristöjä. Ohittaminen on tästä syystä toteutettava luonnonmukaisilla ohitusuomilla. Samasta syystä kaikki vanhat jokiuomat on kunnostettava ja vesitettävä lisääntymisalueiksi. Tuhon kohteena olleen vesistön kompensaatiota ei tule kohdistaa muihin vesistöihin, vaan se on toteutettava siinä vesistössä, jossa tuho on aiheutettu. Ekologisen kompensaation on oltava joen alkuperäiseen potentiaaliin nähden laadullisesti ja määrällisesti riittävä ja korvaavaa.

Villilohi ry vaatii, että vaelluskalojen ja muiden virtavesieliöiden tarvitsemat elin- ja lisääntymisalueet soraikkoineen koko vesistössä on tarkistettava ja kunnostettava, aina jokien latvaosia myöten, jotta puitteet luonnolliselle lisääntymiselle on olemassa. Patoaminen on vakavasti heikentänyt elämän mahdollisuuksia myös patojen yläpuolisilla vesistöosuuksilla, kalojen luontainen lisääntyminen on estynyt ja paras geeniperimä on kadonnut. Raakkukannat ovat tulleet erittäin uhanalaisiksi.

Toimet vesistön elvyttämiseksi on aloitettava heti ja on edettävä ripeästi kohti valmista lopputulosta. Villilohi ry vetoaa viranomaisiin ja luvanhaltijoihin – on tehtävä kaikki toteutettavissa oleva.

Kantoja elvyttävät istutukset

Vaelluskalat ovat ahdingossa. Merilohi on uhanalainen ja meritaimen, meriharjus ja ankerias ovat äärimmäisen uhanalaisia, näiden elinmahdollisuus ja vaellusyhteys Oulujoen vesistössä on varmistettava luonnonmukaisilla ohitusuomilla. Vesistöjen ja vesistömuodostumien vedenlaadun puhtautta on vaalittava huolellisesti, mitään laadun heikkenemistä ei tule hyväksyä.

Villilohi ry vaatii, että Vaelluskalojen leimautumista ja nousuhalukkuutta jokiin on tuettava. On suoritettava massiivisia aikuisten kalojen ylisiirtoja, jotka on kohdistettava pääasiassa latva- ja sivuvesille. Kalojen ylisiirtoa varten luvanhaltijoiden tulee suunnitella ja toteuttaa tarkoituksenmukaiset laitteet, joiden avulla minimoidaan ylisiirrosta aiheutuva haitta kalateiden toiminnalle ja ylisiirrettävien kalojen kunnolle. Kalastaminen terminaali-alueella on kiellettävä. Voimaloiden katkokäyttö on lopetettava. Nämä molemmat toimet heikentävät nousuun pyrkivien kalojen kuntoa. Ylisiirtojen onnistuminen on taattava.

Oulujoen latvavesille on sijoitettava kalakasvattamoita, joilla tuotettujen poikasten istutuksia vesistöön erityisesti on toteutettava. Myös kuturasia- ja pienpoikaslaittoja on toteutettava elvyttämään luontaista lisääntymistä kaikilla latvavesillä, luontaiset kannat huomioiden. Luvanhaltijoita on velvoitettava tekemään, jatkamaan ja uudestaan aloittamaan näitä toimia niin kauan, kunnes luonnollisesti lisääntyvän kannan pysyvä ja kestävä olemassaolo sitä vaatii. Kaikki alkuperäiset vaelluskalalajit on sisällytettävä istutettavien joukkoon.

Istutuksilla ei voi korvata luonnonmukaisia ohitusuomia – on tähdättävä luonnollisesti lisääntyviin kantoihin. Merelle, jokisuistoon ja patoaltaisiin tehtäviä istuksia emme pidä toimivina.

Elvyttävät istuttamiset ja laitot on aloitettava heti.

Toimet vesistön elvyttämiseksi on aloitettava heti ja on edettävä ripeästi kohti valmista lopputulosta. Villilohi ry vetoaa viranomaisiin ja luvanhaltijoihin – on tehtävä kaikki toteutettavissa oleva.

Kalastuskokoisten kalojen istutukset

Villilohi ry vaatii joella kalastavien ja virkistäytyvien tarpeiden huomioimista. Yleisen hyväksyttävyyden, ikaikaisen ja alkuperäisen tärkeän käyttötarkoituksen vuoksi kalastuskokoisten rasvaeväleikattujen lohien ja taimenten istutuksia on suoritettava. Nämä istutukset on mitoitettava vastaamaan jokikalastajien tarpeita ja korvaamaan haitallisia ja potentiaalisesti haitallisia vieraslajeja ja virtaveteen muuten kuulumattomia lajeja.

Näitä virkistyskalaistutuksia on jatkettava ja yllä pidettävä, kunnes joki kykenee riittävään luonnolliseen poikastuotantoon. Nämä toimet ovat tärkeitä yleisen yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden, tärkeän käyttömuodon ja jokivarren elävään vaelluskalavesistöön perustuvien elinkeinojen tarpeiden vuoksi. Vieraslajien ja virtavesiin sopimattomien lajien istuttamista ei tule tehdä. Kuha ei ole virtavesien kala.

Kalastuskokoisten kalojen istuttamiset on aloitettava heti.

Toimet vesistön elvyttämiseksi on aloitettava heti ja on edettävä ripeästi kohti valmista lopputulosta. Villilohi ry vetoaa viranomaisiin ja luvanhaltijoihin – on tehtävä kaikki toteutettavissa oleva.

Haitanaiheuttaja maksaa

Villilohi ry pitää tärkeänä, että kustannusten jaossa noudatetaan periaatetta, jossa vahingon aiheuttaja vastaa kustannuksista ja vaatii tätä.

Villilohi ry haluaa korostaa, että Oulujoen ikaikaisen käyttömuodon kalastuksen ja virkistykseen asema on perusteettomasti kyseenalaistettu, suorastaan pyritty hävittämään. Haitanaiheuttaja ei ole korvannut aiheuttamiaan vahinkoja haitankärsijöille koko Oulujoen vesistön alueella.

Luvat saatettava määräaikaisiksi

Villilohi ry vaatii, että voimaloiden toimintaa säätelevät luvat on asetettava määräaikaisiksi, maksimissaan 10-vuotisiksi. Luvitukseen on liitettävä velvoite ympäristövaikutusten arvioinnista.

Vaadittujen toimien aikataulu

Kaikki ennallistaminen ja luonnollisesti lisääntyvien kantojen palauttamiseen tähtäävä on aloitettava välittömästi.

Alkuperäiset kosket on kunnostettava, muuttuneisuus on kompensoitava – lohijoki on palautettava lohijokeksi. Toimet on ulotettava koko vesistöön ja ne on aloitettava heti ja saatettava loppuun ripeästi. Kaikki Oulujoen pääuoman ohitusuomat on saatettava valmiiksi vuoteen 2027 loppuun mennessä.

Kalatalousveivoitteen muuttaminen kaikilla Suomen padoilla

Villilohi ry vaatii, että kalaviranomaisen on käynnistettävä kalatalousveivoitteen muutosprosessi kaikilla Suomen padoilla.

Patojen luvat on muutettava määräaikaisiksi ja sisällöltään sellaisiksi, että vesiputedirektiivin vaatimukset vaellusyhteydestä ja ekologisesta jatkumosta toteutuu. On avattava vaellusyhteys patojen ohi mereltä jokien kutualueille luonnonmukaisia ohitusuomia pitkin. On palautettava luonnollisesti lisääntyvät vaelluskalakannan kaikkiin padottuihin vesistöihin Suomessa sekä elvyttää niiden virtavesieliöstö. Kaikista vesistöistä erikseen mainitaan Kemijoen, Iijoen, Kymijoen, Pyhäjoen, Perhonjoen, Siikajoen, Kokemäenjoen, Lapuanjoen, Porvoonjoen, Kalajoen, Kyrönjoen, Loimijoen, Karvianjoen, Oulujoen, Kiehimäjoen, Paimionjoen, Vantaanjoen, Lieksanjoen, Tengeliönjoen vesistöt sekä yhteistyössä Venäjän kanssa toteutettavista vesistöistä mainitaan erikseen Paatsjoen, Nuorti-Tuloman, Koutajoen, Vienan Kemin ja Koitajoen vesistöt.

Rovaniemellä 11.5.2021

Mika Suutari-Jääskö
puheenjohtaja

Veikko Rantala
varapuheenjohtaja

Mika Flöjt
varapuheenjohtaja

Jouko Sirkkala
hallituksenjäsen